

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-20241024-393)

betreffende het definitief ontwerp van ontwikkelingsplan voor
gas, voorgesteld door de Brusselse distributienetbeheerder voor
de periode 2025-2029

Opgesteld op basis van artikel 10 van de ordonnantie van 1 april
2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest.

24/10/2024

Inhoudsopgave

I	Juridische grondslag.....	3
2	Proces voor goedkeuring van de ontwikkelingsplannen.....	4
2.1	Openbare raadpleging.....	4
2.2	Inhoud van de opmerkingen van BRUGEL en de antwoorden van SIBELGA.....	5
3	Analyses van BRUGEL.....	6
3.1	Bevoorradingscapaciteit, -zekerheid en -kwaliteit.....	6
3.2	Gerealiseerde investeringen.....	7
3.3	Geplande investeringen.....	7
3.3.1	Middendruknetwerk.....	8
3.3.2	Lagedruknet.....	9
3.3.3	Meters.....	9
3.3.4	Consistentie met de geplande hoeveelheden in het tariefvoorstel.....	9
3.4	Het gasnet en de energietransitie.....	10
3.4.1	De toekomst van het distributienet.....	10
3.4.2	Energie-efficiëntie.....	11
3.4.3	Slimme meters.....	12
3.5	Begrotingsanalyse.....	12
3.5.1	Gerealiseerde investeringen 2023.....	12
3.5.2	Gepland 2025-2029.....	13
4	Conclusies.....	15

I Juridische grondslag

Artikel 10 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna genoemd "de gasordonnantie"), gewijzigd door de ordonnanties van 20 juli 2011, 8 mei 2015, 23 juli 2018 en van 17 maart 2022, luidt als volgt:

"§ 1. De netbeheerder stelt, in samenwerking met Brugel, een ontwikkelingsplan op bestemd om de regelmaat, de betrouwbaarheid en de veiligheid van de bevoorrading te verzekeren, rekening houdend met het leefmilieu, van de veiligheid van goederen en personen, de energie-efficiëntie en het rationeel beheer van de wegen, volgens de procedures voorzien in § 3.

...

§ 2bis. De netbeheerder bevraagt de betrokken administraties, de feitelijke of potentiële gebruikers van het net en de Raad over het ontwerp van het ontwikkelingsplan. Daartoe wordt hen een ge vulgariseerde versie van het ontwerp van het ontwikkelingsplan overgemaakt. De netbeheerder publiceert een raadplegingsverslag en het ontwerp van het ontwikkelingsplan.

§ 3. De netbeheerder bezorgt aan Brugel zijn voorstel van ontwikkelingsplan en een raadplegingsverslag vóór 15 juni van het jaar dat voorafgaat aan het eerste jaar waarop het plan betrekking heeft.

Brugel deelt de netbeheerder ten laatste op 15 juli van hetzelfde jaar zijn opmerkingen en verzoeken tot wijzigingen van het ontwerp van het ontwikkelingsplan mee.

De netbeheerder werkt op basis van de opmerkingen en verzoeken tot wijziging van Brugel zijn definitief ontwerp van ontwikkelingsplan en een gemotiveerd antwoord op de opmerkingen en verzoeken van Brugel uit en bezorgt dit aan Brugel voor 15 september van het jaar dat voorafgaat aan het eerste jaar waarop het plan betrekking heeft.

Brugel maakt ten laatste op 30 oktober van hetzelfde jaar het definitief ontwerp van plan ter goedkeuring over aan de Regering, samen met zijn advies en het door de netbeheerder opgestelde gemotiveerde antwoord op de opmerkingen en verzoeken van Brugel en het raadplegingsverslag. Voor zijn advies gaat Brugel met name na of de investeringen die voorzien zijn in dit ontwerpplan alle investeringsbehoeften dekken die tijdens de raadpleging zijn opgetekend en of dit plan overeenkomt met het tienjarige netontwikkelingsplan dat de gehele Europese Unie dekt. Het houdt eveneens rekening met de relatie tussen de elektriciteits- en de gasmarkt."

Met het voorliggende advies wordt aan die verplichting voldaan.

2 Proces voor goedkeuring van de ontwikkelingsplannen

Op 17 juni 2024 bezorgde SIBELGA aan BRUGEL een voorlopig ontwerp van ontwikkelingsplan (OP) voor de periode 2025-2029 en de reacties ontvangen tijdens de openbare raadpleging. De voorafgaande opmerkingen van BRUGEL werden op 17 juli 2024 aan SIBELGA bezorgd. Op basis van die opmerkingen heeft SIBELGA op 16 september 2023 zijn definitieve versie van het OP ingediend, samen met de antwoorden op de opmerkingen van BRUGEL.

Toch wenst BRUGEL twee opmerkingen te maken met betrekking tot de procedure en de inhoud die door artikel 10 van de gasordonnantie zijn vereist:

- Wat de inhoud van het OP betreft, heeft BRUGEL overlegworkshops met SIBELGA opgestart om een nieuw model voor de ontwikkelingsplannen op te stellen. Dit nieuwe model is nog niet het voorwerp geweest van een definitieve beslissing van BRUGEL. Na een verzoek tot nietigverklaring door SIBELGA, heeft BRUGEL de beslissing ingetrokken die werd betwist voor een aantal indicatoren met betrekking tot het OP elektriciteit. SIBELGA heeft echter al het grootste deel van het onbetwiste model geïmplementeerd. Als gevolg daarvan is het nieuwe OP gemakkelijker te lezen, met een eerste deel waarin de context wordt beschreven die van invloed is op de uitvoering en planning van investeringen. De workshops tussen BRUGEL en SIBELGA over het nieuwe model zullen dit jaar worden voortgezet met het oog op een nieuwe beslissing van BRUGEL over dit model.
- Wat zijn advies betreft, is BRUGEL van mening dat SIBELGA rekening moet houden met de hieronder geformuleerde en uiteengezette wijzigingsverzoeken en in voorkomend geval moet motiveren waarom ze daarvan afwijkt, overeenkomstig arrest nr. 105/2023 van het Grondwettelijk Hof.
- De analyse van de ontwikkelingsplannen vond plaats in een bijzonder jaar, aangezien de geplande volumes binnen dit ontwikkelingsplan worden gebruikt als basis voor het bepalen van het tariefvoorstel van SIBELGA in overeenstemming met de tariefmethodologie van BRUGEL.

2.1 Openbare raadpleging

De openbare raadpleging vond plaats van 17 mei tot 17 juni 2023. Bij deze gelegenheid werd het ontwikkelingsplan volledig herzien om te voldoen aan de verplichting waarin de gasordonnantie voorziet en die bepaalt dat de raadpleging zich moet richten op een 'gepopulariseerde' versie van het ontwerpplan. In tegenstelling tot vorig jaar heeft SIBELGA een volledige en gepopulariseerde versie van het plan geleverd.

Het document werd beschikbaar gesteld op de website van SIBELGA, samen met een videoanimatie die een samenvatting geeft van de toestand van de netten, de verwachte uitdagingen en de oplossingen die worden overwogen om ze aan te gaan. SIBELGA communiceerde ook over de openbare enquête via sociale netwerken en het tijdschrift Energiguide/Energids. Ondanks de inspanningen op het vlak van communicatie heeft SIBELGA heel weinig opmerkingen en vragen ontvangen over het gasnet en de toekomst ervan via het online formulier.

SIBELGA heeft ook de betrokken administraties, de feitelijke of potentiële gebruikers van het net en de Raad (van gebruikers) geraadpleegd, overeenkomstig de bepaling van artikel 10 §2bis van de gasordonnantie. Op vraag van de Raad van Gebruikers van elektriciteit en gas nam SIBELGA deel aan de speciale zitting van de Raad over het voorgestelde ontwikkelingsplan. De Raad en Leefmilieu Brussel hebben een advies gegeven over het voorgestelde ontwikkelingsplan van SIBELGA.

De opmerkingen benadrukken:

- Er zijn waardevolle inspanningen geleverd om de teksten uit te leggen en te verduidelijken, maar dit is nog altijd niet voldoende voor het grote publiek;
- De gegronde en voorzichtige 'no regret'-investeringsaanpak van SIBELGA;
- De steun voor de uitrol van slimme meters om het elektriciteitsverbruik te meten, maar niet het gasverbruik;

- Twijfels over de gebruikte prognoses voor het aantal elektrische voertuigen tegen 2035;
- De noodzaak om het werk van de taskforce over de toekomst van warmte/koudebehoefte in het BHG te integreren;
- De uitnodiging aan SIBELGA om hun milieubeleid te ontwikkelen op basis van bekende goede praktijken in het BHG.

Leefmilieu Brussel heeft ook voorgesteld om het contextgedeelte aan te vullen met verwijzingen naar de huidige of toekomstige wetgevende teksten inzake energietransitie, en heeft gevraagd om de roadmap voor slimme netten als bijlage bij het OP te voegen zodra die beschikbaar is.

In het raadplegingsverslag dat naar BRUGEL werd gestuurd, heeft SIBELGA de belangrijkste elementen opgenomen, maar reageert het niet op de opmerkingen, noch in het verslag, noch in de bijlage. BRUGEL betreurt dat SIBELGA geen gedetailleerde antwoorden geeft in een bijlage bij het verslag van de openbare raadpleging.

BRUGEL heeft in de versie van september echter nieuwe elementen kunnen noteren die voortvloeien uit de openbare raadpleging, zoals het feit dat SIBELGA zal nadenken over de manier waarop duurzaamheidsdoelstellingen in de toekomst moeten worden vastgesteld en een nieuwe paragraaf over de werkzaamheden van de gewestelijke taskforce voor de vereisten inzake verwarming/koeling.

In zijn advies van vorig jaar heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om bijzondere aandacht te besteden aan de volledige beschrijving van de hypothesen die de context van de ontwikkelingsplannen bepalen. BRUGEL stelt vast dat SIBELGA grote inspanningen heeft geleverd om aan deze vraag te voldoen, maar ook dat het openbaar onderzoek verbeterpunten aan het licht heeft gebracht.

BRUGEL vraagt aan SIBELGA om op haar website het raadplegingsverslag te publiceren met de antwoorden op de opmerkingen die tijdens de openbare raadpleging werden geformuleerd.

BRUGEL vraagt aan SIBELGA om de opmerkingen te gebruiken die tijdens het openbaar onderzoek van 2024 werden gemaakt om de volgende PDD's verder te verbeteren, met betrekking tot de popularisering van de gebruikte concepten en de link met de energietransitie in het BHG, en in het bijzonder de veronderstellingen die werden gebruikt voor de constructie van deze plannen.

2.2 Inhoud van de opmerkingen van BRUGEL en de antwoorden van SIBELGA

BRUGEL heeft op 17 juli 2024 een lijst met vragen gestuurd waarop SIBELGA uitvoerig heeft geantwoord. Deze vragen hadden betrekking op strategische aspecten en op het begrip en de volledigheid van de ontwikkelingsplannen. De vragen hadden met name betrekking op:

- De gevolgen van het stopzetten van 2G/3G-netten voor het vervangingsbeleid van dataloggers;
- Investerings als gevolg van vragen tot verplaatsing van leidingen;
- De vervangingen van meters om metrologische redenen;
- De correlatie tussen historische realisatiecijfers en geplande investeringen;
- De classificering van assets per categorie 'stranded asset'.

Die uitwisselingen leidden niet tot wijzigingen van de investeringshoeveelheden tussen de twee versies. Dankzij de gedetailleerde antwoorden van SIBELGA kon BRUGEL het OP echter beter begrijpen en de hieronder beschreven analyses uitvoeren. BRUGEL bedankt SIBELGA voor de volledigheid en de duidelijkheid van de geleverde antwoorden.

BRUGEL heeft SIBELGA ook gevraagd om het OP voor gas aan te vullen met technische beschrijvingen van het net en het huidige meterpark. SIBELGA heeft het definitieve OP aangevuld met een beschrijving per leeftijds- en materiaalcategorie van de LD-aansluitingen en een beschrijving van het meterpark per leeftijdscategorie.

3 Analyses van BRUGEL

BRUGEL analyseert de ontwikkelingsplannen volgens meerdere krachtlijnen: de bevoorradingszekerheid van het distributienet, de impact op de kwaliteit en de regelmaat van de levering aan de netgebruikers, de evolutie van de gerealiseerde en geplande hoeveelheden en de samenhang met het tariefvoorstel.

BRUGEL analyseert trouwens ook de overeenstemming van de informatie en de investeringen die de DNB voorlegt in het licht van het geldende wettelijke kader, waaronder met name de gasordonnantie en het technische reglement. Die analyse houdt rekening met de Brusselse visie op de energietransitie en het Lucht-, Klimaat- en Energieplan en de impact daarvan op de noodzakelijke aanpassing van het net om aan de door de gewestelijke overheden beoogde uitdagingen tegemoet te komen.

3.1 Bevoorradingscapaciteit, -zekerheid en -kwaliteit

De bevoorradingscapaciteit kwam in 2023 niet in het gedrang. De in 2023 geregistreerde verbruikspieken veroorzaakten geen drukdalingen aan de uiteinden van het net, wat volgens SIBELGA de gegrondheid bevestigt van de investeringen die de voorbije jaren werden gedaan om de bevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzekeren. Voorts gaf SIBELGA in haar OP 2023-2027 aan dat de omschakeling van de netten van SIBELGA van L-gas naar H-gas het mogelijk had gemaakt om +/- 11% aan transportcapaciteit op de MD-netten te winnen.

Het niveau van gasverbruik dat in 2023 wordt bereikt, is het laagste sinds 1997. De daling van de hoeveelheid gas die op het Brusselse net wordt gedistribueerd, kan met name worden verklaard door een daling van het verbruik door huishoudens en kleine en middelgrote ondernemingen in 2023 en door abnormaal warm weer.

De twee belangrijkste factoren die op dit moment en in de komende jaren de consumptievolumes beïnvloeden, zijn de weersomstandigheden en het gedrag van de gebruikers in de context van de energiecrisis. De effecten van de beslissingen die genomen worden in het kader van de energietransitie, zullen naar verwachting pas in een tweede fase zichtbaar worden (a priori na 2030). SIBELGA gelooft dat de jaarlijkse vraag naar gas zich zal stabiliseren, of zelfs licht zal stijgen, en dat de geregistreerde jaarlijkse piekuren zich de komende jaren zullen stabiliseren.

Op middellange en lange termijn (2030-2050) verwacht SIBELGA een geleidelijke maar aanzienlijke vermindering van de jaarlijkse vraag naar gas op haar netten en, in mindere mate, een vermindering van de jaarlijks geregistreerde piekuren. Een van de indicatoren die worden gebruikt om de betrouwbaarheid van het net te beoordelen, is het aantal lekken dat op de voornaamste activa wordt vastgesteld. De analyse van de door SIBELGA verstrekte informatie toont aan dat de betrouwbaarheid van de installaties van het gasdistributienet over het geheel genomen goed is. In 2023 bedraagt de index van het aantal herstelde lekken per 100 km LD-leidingen 2,09 voor stalen leidingen (vergeleken met 2,38 in 2022) en 0,98 voor PE-leidingen (vergeleken met 0,65 in 2022). Dit wijst op een stabiele trend over de afgelopen 9 jaar. In 2023 werden 360 lekken op LD-aansluitingen en -meters hersteld, wat in lijn is met de gestaag dalende trend die sinds 2016 is waargenomen.

Het middendruknetwerk (MD) bestaat momenteel uit negen drukmetingen op afstand, naast de metingen in de ontvangststations, en 33 drukregistratietoestellen. Voor het lagedruknetwerk (LD) beschikt SIBELGA over 125 drukregistratietoestellen. Het drukmetingssysteem op afstand wordt opnieuw ingezet na de aangekondigde stopzetting van 2G- en 3G-technologieën. In 2023 ontving SIBELGA 27 oproepen van

afnemers over drukproblemen (tegenover 48 in 2022), waarvan 56% gerechtvaardigd was en over het algemeen werd veroorzaakt door een defect in de gasmeter. Deze cijfers kunnen als goed worden beoordeeld. BRUGEL is evenwel van mening dat het aantal ontvangen klachten geen correcte en volledige beoordeling mogelijk maakt van de kwaliteit van de bevoorrading en het uitblijven van problemen met de gasdruk bij de gebruiker.

Bijgevolg ontwikkelt SIBELGA geen investeringsprogramma dat gekoppeld is aan een behoefte aan capaciteit en streeft het naar het behoud van een net in goede staat, in het bijzonder wat de bevoorradingszekerheid en de distributiekwaliteit van het net betreft.

3.2 Gerealiseerde investeringen

Tabel I toont het uitvoeringspercentage van de gerealiseerde investeringen ten opzichte van de geplande volumes voor de belangrijkste assets van het net in 2021, 2022 en 2023. BRUGEL had in een vorig advies al een laag uitvoeringspercentage in 2022 vastgesteld. **In 2023 is dit uitvoeringsniveau nog verder gedaald.**

Uitvoeringspercentages	2021	2022	2023
Plaatsing leidingen in het MD-net	20%	61%	46%
Plaatsing leidingen in het LD-net	100%	68%	73%
Plaatsing/vervanging van aansluitingen (zonder transfer en stijpleidingen)	110%	86%	68%
Plaatsing/vervanging meters	72%	92%	66%

Tabel I: Uitvoeringspercentage van belangrijkste assets vergeleken met laatste schattingen in opeenvolgende OP's

In het OP en in de antwoorden op de vragen van BRUGEL legt SIBELGA uit dat de lage uitvoering van de voor de periode 2021-2023 geplande investeringen kan worden verklaard door een macro-economische context die wordt beïnvloed door de gevolgen van de COVID-pandemie en de energiecrisis. Dit moeilijke klimaat heeft gevolgen voor de investeringen uit externe bronnen of zorgt ervoor dat sommige projecten worden uitgesteld vanwege problemen met de uitvoering. Volgens SIBELGA wordt vanaf 2025 een herstel verwacht in de bouw-/renovatieactiviteiten voor huisvesting en infrastructuur.

BRUGEL begrijpt de logica van de argumenten die door SIBELGA worden aangehaald, maar is niet van mening dat dit om slechts een tijdelijke situatie gaat. **BRUGEL is van mening dat er ook een structurele neerwaartse trend is in de behoefte aan investeringen in het gasnet en is niet overtuigd door de uitleg van SIBELGA over de omvang van de stijging van de aanvragen van derden voor aansluitingswerken en verplaatsingen van leidingen.** Deze hypothesen van een economisch herstel hebben een grote invloed op de planning van investeringen die voortvloeien uit verzoeken van derden.

3.3 Geplande investeringen

In antwoord op vragen van BRUGEL heeft SIBELGA haar beleid voor de planning van de investeringshoeveelheden toegelicht. Het eerste concept om te overwegen is dat geplande (en gerealiseerde) investeringen worden onderverdeeld in drie groepen: 'Risico/kans', 'Mandatory' (verplicht) en 'Onvermijdbaar'.

De 'Mandatory' gasinvesteringen (+/- 46% van de investeringen) en 'Onvermijdbare' gasinvesteringen (+/- 12% van de investeringen) zijn individueel onvoorspelbaar, aangezien ze oorspronkelijk voortkwamen uit een externe vraag of een defect. Deze investeringen worden daarom gegroepeerd in globale enveloppen die worden geschat op basis van historische prestaties (afgelopen 5 jaar) en aangepast aan de waarschijnlijke economische context en het energietransitiebeleid in het BHG.

De investeringen 'Risico's/Kansen' (+/- 40% van de investeringen) zijn ofwel specifieke programma's op specifieke installaties met bijbehorende specifieke kosten (geprogrammeerde investeringen), of investeringen geschat in enveloppen (op een vergelijkbare manier als verplichte en onvermijdbare investeringen). Ze worden echter allemaal uitgevoerd op initiatief van SIBELGA. De tussen 2025 en 2029 geplande investeringen hebben bijvoorbeeld betrekking op de renovatie van emissielijnen, ontvangststations en ontspanningsstations. Als gevolg van het einde van de 2G- en 3G-technologieën moet SIBELGA bovendien ten laatste in 2027 dataloggers vervangen voor de meters die nodig zijn om de gegevens van bepaalde klanten op te vragen, voor 750 stuks per jaar, en 125 drukdataloggers in het net. De andere investeringen 'Risico's/kans' worden geschat en zullen worden gerealiseerd indien het technisch en economisch te verantwoorden is.

De geplande investeringen vertegenwoordigen slechts +/- 10% van de totale investeringen. Voor SIBELGA is er dus veel onzekerheid over het werkelijke niveau van de jaarlijkse uitvoering in vergelijking met het geplande investeringsniveau. BRUGEL begrijpt de uitleg van SIBELGA en benadrukt ook het belang om rekening te houden met de onzekerheid die verbonden is aan investeringen die niet door SIBELGA worden geïnitieerd. Toch wijst het niet in aanmerking nemen van de achterblijvende investeringen over meerdere opeenvolgende jaren bij het voorspellen van de te investeren hoeveelheden op een te optimistisch investeringsplanningsbeleid dat niet langer overeenkomt met de werkelijke situatie.

In het algemeen, met uitzondering van de meters, is er een vermindering van de geplande hoeveelheden tussen 2025 en 2029 in vergelijking met de hoeveelheden die gepland waren in het vorige OP. BRUGEL verwelkomt deze aanpassing, maar gezien de slechte prestaties van de laatste 3 jaar, heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om de geraamde activa per enveloppe verder te verduidelijken, in het bijzonder deze die voortvloeien uit externe verzoeken (zie hieronder).

3.3.1 Middendruknetwerk

Wat de investeringen in risico's en opportuniteiten betreft, voorziet SIBELGA op eigen initiatief in investeringsenveloppes, die echter beperkt blijven tot het minimum dat nodig is om de veiligheid van het net en de installaties te garanderen.

Wat de mandatory investeringen betreft, roept het Lucht-, Klimaat- en Energieplan op om tegen 2025 een einde te maken aan de verwarming van nieuwe gebouwen met fossiele brandstoffen. Daarom heeft SIBELGA de hoeveelheden die betrekking hebben op aanvragen voor woningbouwprojecten uit de schattingen geschrapt. SIBELGA heeft ook het aantal geplande vervangingen van stalen leidingen gehalveerd in het kader van een programma waartoe in 2013 werd besloten. SIBELGA verwacht dat de ontplooiing van het Lucht-, Klimaat- en Energieplan de vraag naar capaciteit zal doen afnemen, maar nog steeds de installatie van één nieuwe netcabine per jaar zal vereisen. Dit is een gedeeltelijke reactie op de algemene opmerking van BRUGEL, gemaakt in zijn vorige advies, om het energietransitiebeleid te respecteren bij het vaststellen van de voorlopige investeringsenveloppes.

Toch blijven de hoeveelheden voor de plaatsing van MD-leidingen 41% hoger dan het gemiddelde voor de plaatsing van MD-leidingen in 2021, 2022 en 2023. Zoals hierboven vermeld, is BRUGEL van mening dat er een structurele neerwaartse trend is in de aanvragen van derden die een impact hebben op de investeringen in het gasnet.

BRUGEL vraagt aan SIBELGA om de investeringsprognoses voor het middendruknet voor de komende jaren te verlagen om rekening te houden met de dalende tendens van de hoeveelheden die de voorbije jaren werden gerealiseerd.

3.3.2 Lagedruknet

Wat de investeringen in risico's en opportuniteiten betreft, voorziet SIBELGA op eigen initiatief in investeringsenveloppes, die echter beperkt blijven tot het minimum dat nodig is om de veiligheid van het net en de installaties te garanderen.

Wat de mandatory investeringen betreft, heeft SIBELGA de hoeveelheden voor netuitbreidingen verminderd, de hoeveelheden voor aanvragen in het kader van woningbouwprojecten geschrapt, maar de historische enveloppes voor aanvragen voor de verplaatsing van leidingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van MIVB-, Vivaqua- of wegenwerken, behouden. Dit is slechts een gedeeltelijke reactie op de opmerkingen van BRUGEL, gemaakt in zijn vorige advies, om het energietransitiebeleid en de verminderde vragen van derden te respecteren bij het vaststellen van de voorlopige investeringsenveloppes.

In zijn advies benadrukte BRUGEL ook de noodzaak om het gebruik van historische gegevens in zijn assetmanagementbeleid te herzien. SIBELGA verwijst naar de verwezenlijkingen van de laatste 5 jaar (2019 tot 2023) om toekomstige investeringsniveaus vast te stellen. Volgens BRUGEL overschat deze methode de te investeren enveloppes, aangezien de jaren 2019 en 2020 niet meer als representatief kunnen worden beschouwd voor de situatie na 2024.

BRUGEL vraagt aan SIBELGA om de 'mandatory' investeringsprognoses voor het middendruknetwerk voor de komende jaren te verlagen om rekening te houden met de dalende tendens van de hoeveelheden die de voorbije jaren werden gerealiseerd.

3.3.3 Meters

Op vraag van de klanten heeft SIBELGA het aantal meterplaatsingen, verplaatsingen en versterkingen verminderd. Een aantal meters worden echter vervangen op basis van technische inspecties die worden uitgevoerd op vraag van de dienst Metrologie van de FOD Economie. SIBELGA stelt voor om deze schattingen van het aantal te vervangen meters om metrologische redenen te verhogen. De FOD Economie is van plan om een groter aantal meters te bemonsteren en SIBELGA is van mening dat de te bemonsteren meters een aanzienlijk risico inhouden op niet-naleving omwille van hun technische kenmerken en hun jarenlange werking. BRUGEL merkt echter op dat SIBELGA van plan is om het aantal te vervangen meters voor deze post bijna te vereenvoudigen, terwijl er nog veel onzekerheid bestaat over het werkelijke niveau van de vraag van de FOD Economie.

In 2011 besloot SIBELGA om de meters met twee buizen systematisch te vervangen door meters met één buis. Daartoe is SIBELGA van plan om 3.532 meters te vervangen na storingen of in het kader van renovatiewerken zoals de vernieuwing van aansluitingen. Dit aantal van 3.532 te vervangen meters is 12% hoger dan het gemiddelde aantal meters dat daadwerkelijk vervangen werd tussen 2021 en 2023. Dit is des te opvallender omdat SIBELGA geen plannen heeft om het aantal te vervangen aansluitingen te verhogen.

Ondanks de verwachte daling van de klantenvraag verwacht SIBELGA dat het totale aantal meters dat moet worden geïnstalleerd, verplaatst of versterkt 34% hoger zal liggen dan het gemiddelde voor 2021-23. BRUGEL nodigt SIBELGA dan ook uit om het totale aantal te vervangen meters te verminderen, rekening houdend met de tendens die de voorbije jaren voor deze activiteit werd vastgesteld.

3.3.4 Consistentie met de geplande hoeveelheden in het tariefvoorstel

Parallel met de opdracht om adviezen uit te brengen over de ontwikkelingsplannen, heeft BRUGEL dit jaar het tariefvoorstel van SIBELGA ontvangen voor de nieuwe tariefperiode 2025-29. BRUGEL heeft een aantal

verduidelijkingen gevraagd, met name over de geplande hoeveelheden, om ervoor te zorgen dat ze relevant zijn. Naar aanleiding van de antwoorden van SIBELGA heeft BRUGEL gevraagd om de voorgestelde hoeveelheden opnieuw te evalueren, rekening houdend met de neerwaartse trend van de hoeveelheden die de laatste jaren werden gerealiseerd.

BRUGEL heeft SIBELGA nogmaals gevraagd om de investeringshoeveelheden aan te passen, rekening houdend met de neerwaartse trend van de hoeveelheden die de laatste jaren werden gerealiseerd.

3.4 Het gasnet en de energietransitie

3.4.1 De toekomst van het distributienet

In haar Lucht-, Klimaat- en Energieplan (LKEP), dat in april 2023 werd goedgekeurd, heeft de Brusselse regering haar ambitie bevestigd om het BHG te laten evolueren naar een koolstofarm stadsgewest via de bepaling van verschillende doelstellingen. Op 11 juni 2021 heeft het Brusselse parlement bovendien de "[Klimaatordonnantie](#)"¹ aangenomen. Deze ordonnantie bekrachtigt de doelstellingen van de regering om de rechtstreekse emissies van broeikasgassen² van het Gewest te verlagen met ten minste³ 40% in 2030; 67% in 2040; 90% in 2050.

SIBELGA heeft dit OP opgesteld op basis van een voorzichtige aanpak (gebaseerd op veiligheidsvereisten) en in afwachting van preciezere richtlijnen van de overheid met betrekking tot het traject voor uitfasering van aardgas. De LKEP geeft immers geen tijdschema voor het uitfaseren van gas (behalve voor verwarming met fossiele brandstoffen).

Vanaf 2030 verwacht SIBELGA een daling van de jaarlijkse vraag en ook een minder snelle daling van het piekverbruik. Gelet op de bestaande factoren die nog onzeker zijn, geeft SIBELGA aan dat ze het exacte tempo van de verminderingen van de jaarlijkse vraag en de piekvraag momenteel niet kan inschatten. SIBELGA wil dus tegen 2030 ook een actieplan uitwerken over de evolutie van het aardgasdistributienet met horizon 2050.

SIBELGA zal dus bepaalde installaties of delen van het net buiten gebruik moeten stellen, wat zal resulteren in gestrande kosten ('stranded assets'). Gezien de lange terugverdientijden voor investeringen in het net, vergroten onzekerheden over de daadwerkelijke uitfasering van aardgas ook het risico op gestrande kosten. Om een optimaal regelgevend kader te kunnen bepalen dat een efficiënte strategie inzake asset management mogelijk maakt, benadrukt BRUGEL het belang om, idealiter ten laatste in 2028, over een duidelijke en gedetailleerde politieke langetermijnvisie te beschikken voor de uitfasering van aardgas in het Brussels Gewest. Het doel is ten eerste om de doelstelling van het uitfaseren van gas tegen een bepaalde datum te bevestigen en ten tweede om deze doelstelling te operationaliseren in verschillende scenario's die zijn aangepast aan veranderingen in gedrag en energiegebruik in het BHG.

BRUGEL vraagt de Regering dan ook om, idealiter ten laatste in 2028, een plan te definiëren voor de operationalisering van de doelstelling om het gas uit te faseren tegen 2050, zodat BRUGEL zich ervan kan vergewissen dat de OP's in overeenstemming zijn met deze doelstelling en zo het risico op gestrande kosten verminderen.

¹ Ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing alsook van de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle (ook klimaatordonnantie genoemd).

² Onder "rechtstreekse emissie van broeikasgassen van het gewest" moet worden verstaan de uitstoot in de atmosfeer van broeikasgassen vanaf bronnen gelegen op het grondgebied van het gewest.

³ Ten opzichte van 2005

Om zich aan te passen aan de energietransitie definieert de tariefmethodologie⁴ 4 categorieën voor de behandeling van assets, gebaseerd op het risico van gestrande kosten, om hun impact te beperken:

- Categorie 1: Investerings die tegen 2050 kunnen worden afgeschreven (tegen de huidige afschrijvingspercentages);
- Categorie 2: Strategische investeringen in verband met de energietransitie die kunnen voorkomen dat een in 2050 nog niet afgeschreven activum eindigt als stranded asset, bijvoorbeeld door het gebruik ervan aan te passen. Deze categorie omvat ook de eventuele ontmantelingen voor herinvesteringen elders;
- Categorie 3: Investerings die een risico op *stranding* inhouden en geen verband houden met de energietransitie, maar waarvoor het legitiem is dat SIBELGA de kosten recupereert, met name in het geval van investeringen die nodig zijn om de kwaliteit van de bevoorrading en de veiligheid van personen en goederen te waarborgen of in het geval van investeringen die wettelijk aan SIBELGA zouden worden opgelegd;
- Categorie 4: Investerings die een risico op *stranding* inhouden, die niet optimaal zijn in de context van het beleid en de energietransitie en waarvoor het niet legitiem is dat SIBELGA de kosten recupereert, bv. de uitrol van slimme meters na een bepaalde datum.

De tariefmethodologie voorziet in de opsplitsing van de assets in deze categorieën van stranded assets op basis van indelingscriteria die in overleg met BRUGEL zijn vastgesteld en in het OP zijn uiteengezet. Dit raadplegingsproces werd opgestart als onderdeel van het project om het model van het OP te herzien, maar is nog niet afgerond. Tabel 4 van het OP (sectie gas) toont de door SIBELGA voorgestelde verdeling, maar zonder de criteria voor de toewijzing van projecten aan de 4 categorieën. Deze tabel alleen kan daarom de uiteindelijke verdeling van deze assets voor de jaren 2025 tot 2029 niet voorspellen.

Bovendien lijkt de definitie van categorie 2 in het ontwikkelingsplan beperkter dan de referentiedefinitie in de tariefmethodologie.

BRUGEL vraagt SIBELGA om zo snel mogelijk, en in elk geval voor 2028, scenario's te onderzoeken in verband met de evolutie van de vraag naar gas die rekening houden met de doelstellingen van het Gewest inzake broeikasgasemissies en hun impact op de behoeften aan investeringen en aan het risico op gestrande kosten voor een deel van het net ('stranded assets').

BRUGEL zal de verdeling van de projecten evalueren volgens de 4 categorieën van 'stranded assets' voorgesteld door SIBELGA zodra de verdelingscriteria door BRUGEL zijn bepaald.

3.4.2 Energie-efficiëntie

Richtlijn 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 zal op 11 oktober 2025 in werking treden. De nieuwe richtlijn introduceert het "energie-efficiëntie-eerstbeginsel", dat moet worden toegepast op de investeringsbeslissingen van SIBELGA en op de ontwikkeling van de gas- en elektriciteitsnetten. Dit punt werd in het kader van de openbare raadpleging ook aangekaart door Leefmilieu Brussel.

⁴ https://brugel.brussels/nl_BE/themes/distributietarieven-12/tariefmethodologie-2025-2029-609

Bij de herziening van het model van de ontwikkelingsplannen zal BRUGEL erop toezien dat in de volgende ontwikkelingsplannen rekening wordt gehouden met de vereisten in verband met de wijziging van de Europese richtlijn.

3.4.3 Slimme meters

De voornoemde Europese richtlijn over energie-efficiëntie voorziet in artikel 17 een recht aan eindgebruikers om een meetoplossing te laten installeren zodat hun gasverbruik kan worden bepaald.

Het openbaar onderzoek onderstreept ook de geldigheid van de beslissing van SIBELGA om geen plannen te maken voor de massale uitrol van slimme meters voor gas.

In zijn advies over het vorige OP heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om de reeds geïnstalleerde meetoplossingen, voornamelijk op professionele meters, specifiek te vermelden in de tabellen van de gerealiseerde en gebudgetteerde hoeveelheden. Deze specifieke lijn komt echter niet voor in de tabellen in kwestie en in het OP wordt geen melding gemaakt van deze meetoplossing.

BRUGEL vraagt om in de volgende Ontwikkelingsplannen de gerealiseerde en gebudgetteerde hoeveelheden te krijgen voor de bestaande meetoplossing en voor een oplossing aangepast aan particulieren die erom vragen.

3.5 Begrotingsanalyse

3.5.1 Gerealiseerde investeringen 2023

De totale kosten van de in 2023 uitgevoerde investeringen staan op pagina 5 (tabel 2) van het OP. Figuur 1 hieronder geeft een samenvatting en presenteert het aandeel (in procent) van het bedrag voor 2023 per type asset. Hieruit blijkt dat investeringen in het lagedrukgedeelte van het netwerk (netwerk, installaties en meters) goed zijn voor 70% van de totale investeringen.

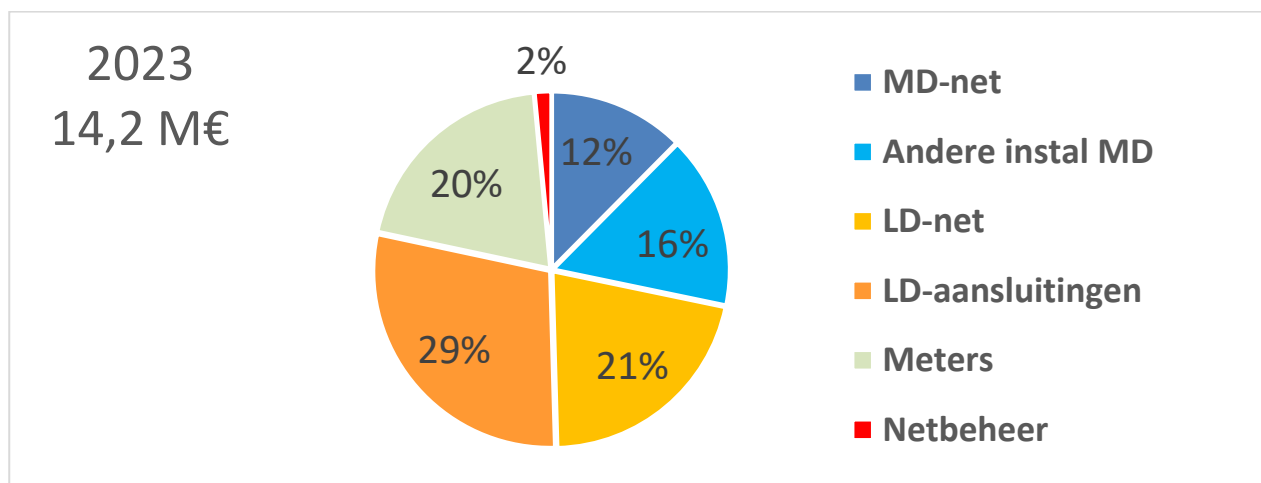

Fig. 1: Deel van het totale bedrag per type asset

Figuur 2 toont de bedragen van de uitgevoerde investeringen (2023 en overzicht) vergeleken met de bedragen die gepland waren in de tariefvoorstellen en opeenvolgende ontwikkelingsplannen. De bedragen zijn uitgedrukt in miljoen euro. De blauwe kleur staat voor investeringen die verband houden met het netbeheer (bijv.: meetinstrumenten op afstand), de rode kleur staat voor het lagedrukgedeelte van het net en de groene kleur hoort bij het middendrukgedeelte van het net. De verhouding van investeringen tussen de verschillende delen van het net blijft vergelijkbaar met historische jaren. We zien ook dat het bedrag dat in 2023 wordt gerealiseerd veel lager is dan de bedragen die werden geraamd in het tariefvoorstel en in de OP 2023-2027, en op een niveau blijft dat vergelijkbaar is met de werkelijke cijfers voor 2021 en 2022.

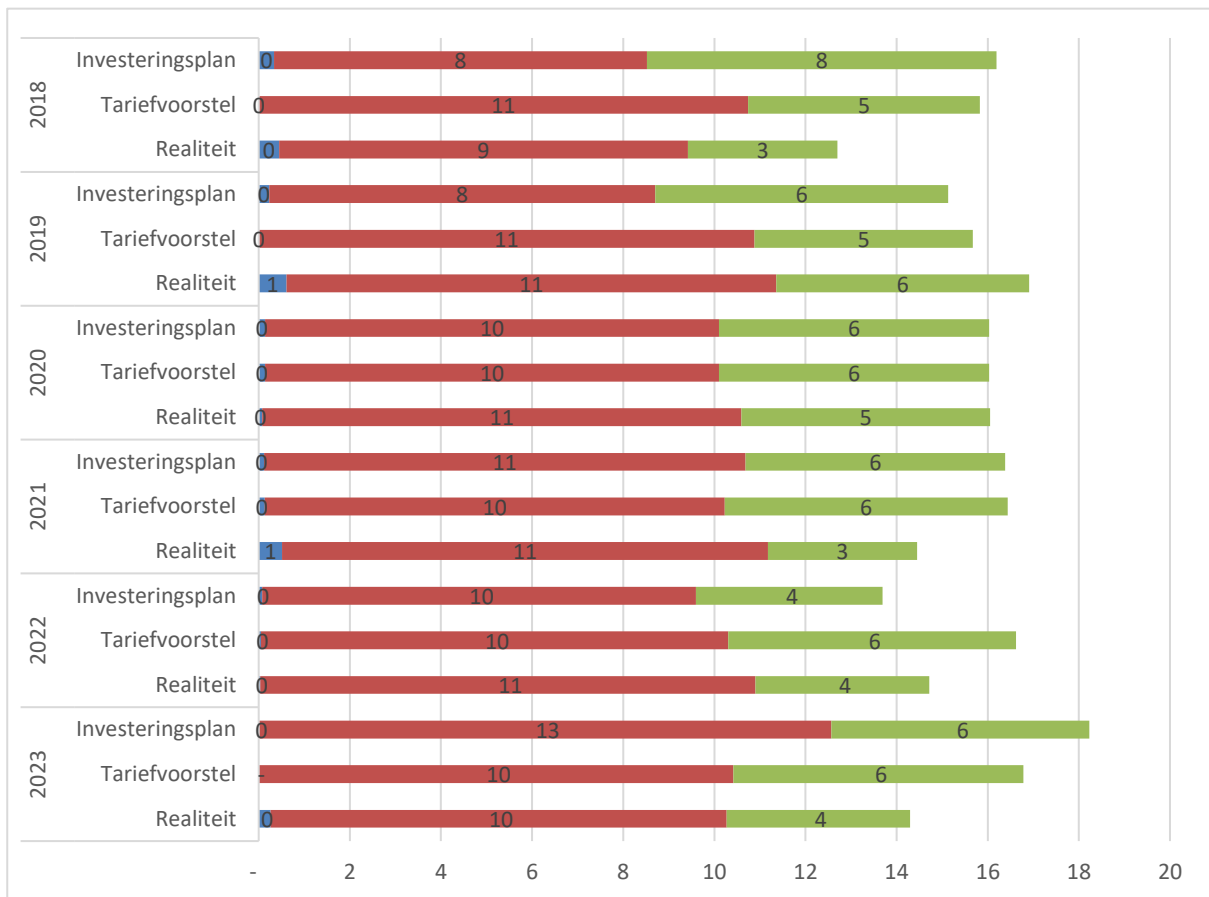
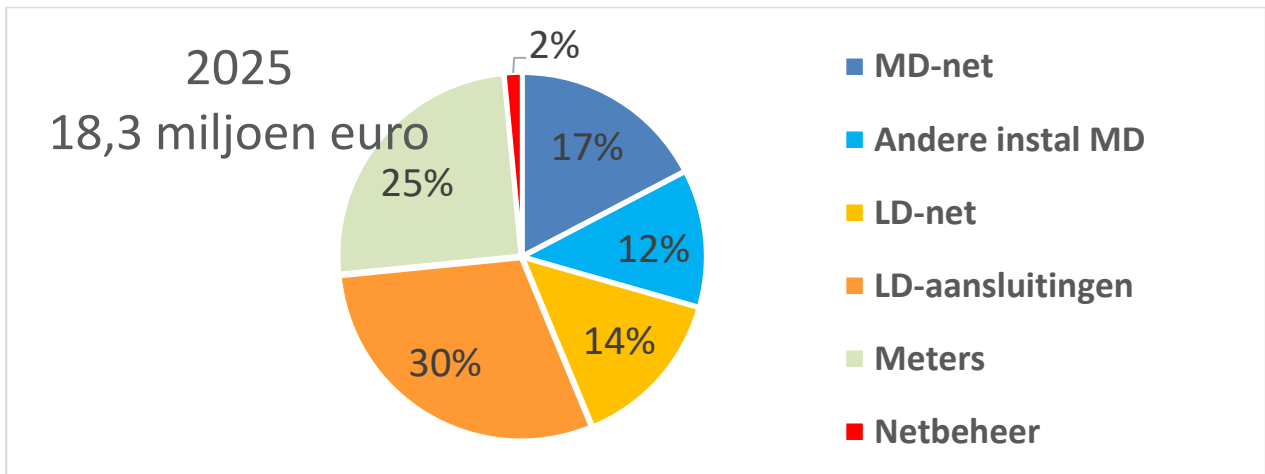

Fig. 2: Vergelijking van uitgevoerde investeringen (in miljoen euro) met schattingen in tariefvoorstellen en opeenvolgende ontwikkelingsplannen.

3.5.2 Gepland 2025-2029

Het OP presenteert een begroting voor 2025-29 voor gas met een totale kostprijs van 88,8 miljoen euro. Het bedrag van 88,8 miljoen euro vertegenwoordigt een **vermindering van 11%** ten opzichte van de in het vorige OP (2024-28) geraamde kosten. Deze daling wordt verklaard door de daling van de geplande investeringshoeveelheden tussen de twee opstellingen van het OP (zie hierboven), met uitzondering van de meters. Er moet worden opgemerkt dat tabel 6 in het OP alleen de geschatte directe kosten weergeeft en niet de totale kosten. De hier gepresenteerde bedragen zijn overgenomen uit het tariefvoorstel om de werkelijke bedragen te kunnen vergelijken met de geplande bedragen. BRUGEL betreurt dat SIBELGA in deze definitieve versie van het ontwerp van OP alleen de directe kosten presenteert, ondanks het verzoek van BRUGEL, verstuurd in juli, om de totale kosten in het OP te publiceren.

Figuur 3 hieronder geeft het aandeel (in procent) van het bedrag voor 2025 per type asset. Als we figuur 1 en 3 vergelijken, zien we een toename van het aandeel dat betrekking heeft op meters, in lijn met de naar boven bijgestelde schatting van het aantal te vervangen meters. **BRUGEL stelt ook een aanzienlijk verschil vast (28%) tussen het totale bedrag van de investeringen die gepland zijn in 2025 en het bedrag van de in 2023 uitgevoerde investeringen (cf. figuur 2).**

Figuur 3: Deel van het bedrag van geplande investeringen in 2025 per type asset

4 Conclusies

BRUGEL heeft een lijst met vragen gestuurd waarop SIBELGA uitvoerig heeft geantwoord. Deze vragen hadden betrekking op strategische aspecten en op het begrip en de volledigheid van de ontwikkelingsplannen. Die uitwisselingen leidden niet tot wijzigingen van de investeringshoeveelheden tussen de twee versies. Dankzij de gedetailleerde antwoorden van SIBELGA kon BRUGEL het OP echter beter begrijpen en de hieronder beschreven analyses uitvoeren. BRUGEL bedankt SIBELGA voor de volledigheid en de duidelijkheid van de geleverde antwoorden. Aansluitend op de analyse van het definitieve OP gas van SIBELGA voor de periode 2024-2028 hebben de voornaamste opmerkingen van BRUGEL betrekking op de volgende punten:

Openbare raadpleging: Ondanks de inspanningen op het vlak van communicatie heeft SIBELGA heel weinig opmerkingen en vragen ontvangen over het gasnet en de toekomst ervan via het online formulier en SIBELGA heeft BRUGEL haar gedetailleerde antwoorden op deze opmerkingen niet toegestuurd. BRUGEL vraagt aan SIBELGA dan ook om op zijn website het raadplegingsverslag te publiceren met de antwoorden op de opmerkingen die tijdens de openbare raadpleging werden geformuleerd.

Ondanks de grote inspanningen van SIBELGA om dit OP te vulgariseren, vraagt BRUGEL aan SIBELGA om zich te baseren op de opmerkingen die tijdens het openbaar onderzoek van 2024 werden gemaakt om de popularisering van haar ontwikkelingsplannen verder te verbeteren, met name met betrekking tot de link tussen de context van de energietransitie in het BHG, en de voorgestelde projecten en de veronderstellingen die werden gekozen voor de constructie van deze plannen.

Bevoorradingcapaciteit, -zekerheid en -kwaliteit: De bevoorradingcapaciteit kwam in 2023 niet in het gedrang. Het niveau van gasverbruik dat in 2023 wordt bereikt, is het laagste sinds 1997. SIBELGA gelooft dat de jaarlijkse vraag naar gas zich zal stabiliseren, of zelfs licht zal stijgen, en dat de geregistreerde jaarlijkse piekuren zich de komende jaren zullen stabiliseren.

De analyse van de door SIBELGA verstrekte informatie toont aan dat de betrouwbaarheid van de installaties van het gasdistributienet de laatste 9 jaar over het geheel genomen goed en stabiel is. Het aantal drukgerelateerde klachten kan worden beschouwd als goed en in lijn met voorgaande jaren. BRUGEL is evenwel van mening dat het aantal ontvangen klachten geen correcte en volledige beoordeling mogelijk maakt van de kwaliteit van de bevoorrading en het uitblijven van problemen met de gasdruk bij de gebruiker.

Gerealiseerde investeringen: Bijgevolg ontwikkelt SIBELGA geen investeringsprogramma dat gekoppeld is aan een behoefte aan capaciteit en streeft het naar het behoud van een net in goede staat, in het bijzonder wat de bevoorradingzekerheid en de distributiekwaliteit van het net betreft.

BRUGEL stelt vast dat het uitvoeringspercentage van de investeringshoeveelheden in 2023 globaal verder is gedaald. In de antwoorden op de vragen van BRUGEL legt SIBELGA uit dat de lage uitvoering van de voor de periode 2021-2023 geplande investeringen kan worden verklaard door een macro-economische context die wordt beïnvloed door de gevolgen van de COVID-pandemie en de energiecrisis. Dit moeilijke context heeft gevolgen voor de investeringen uit externe bronnen of zorgt ervoor dat sommige projecten worden uitgesteld. Volgens SIBELGA wordt vanaf 2025 een herstel verwacht in de bouw-/renovatieactiviteiten voor huisvesting en infrastructuur. **Rekening houdend met de verwezenlijkingen in het verleden, is BRUGEL van mening dat er een structurele neerwaartse trend is in de behoefte aan investeringen in het gasnet en heeft ze**

onvoldoende rechtvaardiging gekregen voor de omvang van de stijging van de aanvragen van derden die SIBELGA voorziet voor de komende jaren.

Geplande investeringen: Het merendeel van de toekomstige investeringen wordt geschat op basis van jaarlijkse enveloppes, die met name moeten inspelen op verzoeken van derden, noodsituaties op het gebied van veiligheid en mogelijkheden op de bouwplaatsen in synergie met andere aannemers. Voor SIBELGA bestaat er dus veel onzekerheid over de toekomstige realisatie van deze in de enveloppe geraamde investeringen. SIBELGA verwijst daarom naar de laatste 5 jaar om toekomstige schattingen vast te stellen (2019-2023). Volgens BRUGEL zijn de uitgevoerde investeringshoeveelheden laag in vergelijking met de hoeveelheden die gepland zijn in de opeenvolgende OP's voor 2021, 2022 en 2023, wat wijst op een sterke structurele trend van onderinvestering. BRUGEL is daarom van mening dat de jaren 2019 en 2020 niet representatief zijn voor de situatie na 2024. Gezien ook het meningsverschil over het niveau van terugvordering van investeringen die voortvloeien uit verzoeken van derden, **vraagt BRUGEL aan SIBELGA:**

- om de investeringsprognoses voor het middendruknet voor de komende jaren te verlagen in overeenstemming met de dalende tendens van de gerealiseerde hoeveelheden;
- om de prognoses voor 'mandatory' investeringen in het lagedruknet voor de komende jaren te verlagen in overeenstemming met de dalende tendens van de gerealiseerde hoeveelheden;
- om de prognoses van het aantal te vervangen meters te verlagen, rekening houdend met de dalende tendens van de gerealiseerde hoeveelheden en de onzekerheid over het aantal meters dat om metrologische redenen moet worden vervangen;
- om de prognoses van het aantal te vervangen aansluitingen aan te passen aan de vermindering van de investeringen in meters en in het LD-netwerk.

Stranded assets: SIBELGA heeft dit OP opgesteld op basis van een voorzichtige aanpak (gebaseerd op veiligheidsvereisten) en in afwachting van preciezere richtlijnen van de overheid met betrekking tot het traject voor uitfasering van aardgas. SIBELGA wil, alleen tegen 2030, ook een actieplan uitwerken over de evolutie van het aardgasdistributienet met horizon 2050. Om een optimaal regelgevend kader te kunnen bepalen dat een efficiënte strategie inzake assetmanagement mogelijk maakt en SIBELGA op die manier in staat stelt om haar visie uit te werken, benadrukt BRUGEL dan ook het belang om zo snel mogelijk over een duidelijke en gedetailleerde politieke langetermijnvisie te beschikken voor de uitfasering van aardgas in het Brussels Gewest.

BRUGEL vraagt de Regering dan ook om, idealiter ten laatste in 2028, een plan te definiëren voor de operationalisering van de doelstelling om het gas uit te faseren tegen 2050, zodat BRUGEL zich ervan kan vergewissen dat de OP's in overeenstemming zijn met deze doelstelling en zo het risico op gestrande kosten verminderen.

BRUGEL vraagt SIBELGA ook om zo snel mogelijk, en in elk geval voor 2028, scenario's te integreren in verband met de evolutie van de vraag naar gas die rekening houden met de doelstellingen van het Gewest inzake broeikasgasemissies en hun impact op de behoeften aan investeringen en aan het risico op gestrande kosten.

Bovendien had BRUGEL in zijn vorige advies gevraagd om een eerste uitsplitsing van de geplande assets volgens deze categorieën van stranded assets en geconcludeerd dat het nodig was om de criteria ter ondersteuning van deze uitsplitsing te preciseren en te rechtvaardigen. Dit werk werd opgestart als

onderdeel van het project om het model van het OP te herzien, maar is nog niet afgerond. SIBELGA heeft een uitsplitsing voorgesteld die in tabel 4 van dit OP is weergegeven, zonder dat het voldoende onderbouwde criteria kon voorleggen. **BRUGEL zal de verdeling van de projecten evalueren volgens de 4 categorieën van 'stranded assets' voorgesteld door SIBELGA zodra de verdelingscriteria door BRUGEL zijn goedgekeurd.**

Slimme gasmeters: Artikel 17 van dezelfde Europese richtlijn over energie-efficiëntie geeft eindgebruikers het recht om een meetoplossing te laten installeren zodat hun gasverbruik kan worden bepaald. BRUGEL vraagt om in het toekomstige nieuwe model van Ontwikkelingsplannen de gerealiseerde en gebudgetteerde hoeveelheden te krijgen voor de bestaande meetoplossing en voor een oplossing aangepast aan particulieren die erom vragen.

Begrotingsanalyse: Het OP presenteert een totale begroting voor 2025-29 voor gas van 88,8 miljoen euro. Dit vertegenwoordigt een vermindering van 11% ten opzichte van het vorige OP (2024-2028). Deze daling wordt verklaard door een neerwaartse aanpassing van de door SIBELGA geplande investeringshoeveelheden, met uitzondering van de meters. BRUGEL stelt echter ook een aanzienlijk verschil vast (28%) tussen het bedrag van de investeringen die gepland zijn in 2025 en de bedragen van de (in 2023) uitgevoerde investeringen.

Concluderend stelt BRUGEL de Regering voor om het ontwerpplan van SIBELGA voor het gasnet niet goed te keuren, aangezien de geraamde investeringshoeveelheden tussen 2025 en 2029 te ver afstaan van de trend van de uitgevoerde investeringen van de laatste jaren. BRUGEL vraagt aan SIBELGA om de investeringshoeveelheden die voorzien zijn in haar ontwikkelingsplan 2025-2029 aan te passen aan de realiteit van de uitvoering van de projecten die de voorbije jaren werd vastgesteld.

* *

*